

Stichting Geschiedenis Fysiotherapie

Fysiotherapie in perspectief, 50 jaar verleden - heden.

*Een terugblik met visie naar de toekomst, studiedag SGF 2019
Een impressie.*

STICHTING GESCHIEDENIS FYSIOTHERAPIE
www.sgfinfo.nl

Tekst: Huub Vossen PT, MMT, Dr. Anton de Wijer.

Inleiding

De jaarlijkse studiedag van de Stichting Geschiedenis Fysiotherapie (SGF), vond plaats in het Trefpunt Medische Geschiedenis in Nederland op Urk en werd dit jaar voor het eerst ook ingevuld met praktijk-intermezzo's over o.a. verdwenen behandelingen, gebruiksvoorwerpen en apparatuur .

dr. Anton de Wijer, voorzitter SGF
Opening Urkdag

Anton de Wijer

De echtgenote en kinderen van wijlen Prof. Robert C. Wagenaar, Maud Eeuwen, Reyn en Carlijn, werden welkom geheten door de voorzitter. Anton de Wijer ging met zijn openingswoord in op de tijdslijn van 100 jaar fysiotherapie waarin vele behandelingen en apparatuur de tand des tijds niet doorstaan hebben. We stellen ons de vraag wat er nu echt veranderd is

in de dagelijkse praktijk van de fysiotherapeut. Het erfgoed om ons heen

is daarvan een stille getuige, waarvan een steeds grotere worden groep jong opgeleide fysiotherapeuten niet meer weet waarvoor al die apparatuur gebruikt is. In de loop van de dag kwam dit onderwerp terug bij de praktijkintermezzo's.

V.l.n.r.: mevr. Maud Eeuwen en Reyn en Carlijn Wagenaar.

Anton de Wijer zette de doelstellingen van de Stichting Geschiedenis Fysiotherapie uiteen en onderstreepte het belang om de historische kennis over de fysiotherapie (onderzoek) en vooral ook de interesse hierin te bevorderen. Naast historisch

onderzoek rekent de SGF ook educatieve taken tot haar missie o.a. het plaatsen van artikelen in tijdschriften en het geven van lezingen en colleges binnen verenigingen en opleidingsinstituten op het terrein van de fysiotherapie maar ook het ondersteunen en samenwerken met het Trefpunt Medische Geschiedenis om het beheer van het medisch erfgoed te borgen.

Mv Drs. Laetitia Dekker, oud voorzitter IFSPT, kon vandaag helaas niet aanwezig zijn en in de plaats daarvan werd er meer tijd ingeruimd voor de praktijkintermezzo's.

De volgende sprekers werden aangekondigd:

Prof. dr. G. Kwakkel.

De wetenschappelijke bijdrage van 'Het werk van Prof. dr. Robert C. Wagenaar in Memoriam'.

Gert Kwakkel

Gert Kwakkel bracht een hommage aan

Robert C. Wagenaar en presenteerde op een overzichtelijke wijze het belangrijke wetenschappelijk oeuvre van Robert C. Wagenaar. Gert memoreerde hoe hij twintig jaar geleden samen met Robert had gepubliceerd in het eerste nummer van Neuropraxis, een artikel genaamd 'een hartinfarct in de hersenen', en vertelde hij over zijn banden met Robert, die hij in 1986 leerde kennen.

Robert C. Wagenaar

Centraal stond indertijd: "Hoe kan ik nu aantonen dat een interventie werkt"? Ook het probleem, dat patiënten eigenlijk niet echt vergelijkbaar zijn, kwam vaak aan de orde bij de samenwerking met Robert. Een andere moeilijkheid was hoe je de complexe meer fundamentele kennis naar de praktijk krijgt die ook steeds weer veranderde. Zo heeft op termijn het NDT-concept plaats gemaakt voor het taakgericht oefenen.

Er werd toendertijd veel fundamentele kennis ontwikkeld maar het toegepaste onderzoek op gebied van 'stroke' moest in de begin jaren nog op gang komen.

Twintig jaar, na het gezamenlijke artikel met Robert over CVA constateert, Gert uit een recente meta-analyse:

Georganiseerde CVA-zorg op een gespecialiseerde afdeling blijkt volgens

meta-analyse de kans op overlijden, dan wel ADL-afhankelijkheid, met 15 tot 20% omlaag te brengen in vergelijking met opname in niet-gespecialiseerde ziekenhuizen. Dit soort informatie, gegenereerd uit wetenschappelijk onderzoek, is richting gevend geweest voor het huidig inrichten van de zorg. Het grote belang van het wetenschappelijk werk van Robert Wagenaar werd duidelijk gemaakt in deze presentatie. Vele details en schema's uit zijn wetenschappelijk werk passeerden de revue.

Dr. M. H. Steenks.

Het ontstaan en de ontwikkeling van het vakgebied gnathologie en de opkomst van de fysiotherapie daarin.

Michel Steenks

Michel Steenks gaf een gedetailleerde uiteenzetting over het ontstaan en de ontwikkeling van het vakgebied Gnathologie in de Tandheelkunde en de opkomst van de Fysiotherapie daarin. Er werd uitleg gegeven over het kauwstelsel, kaakgewricht, gebitsprothesiologie en vooral de complexiteit daarvan. Het ontstaan van het domein Gnathologie werd toegelicht. *“Gnathologie is de kennis van het kauwstelsel met inbegrip van de fysiologie, de stoornissen in zijn werking en de behandeling daarvan. Zij strekt zich uit over het onderzoek en de behandeling van het kauwstelsel in algehele omvang.”* Interessant was hoe de patiëntenzorg

georganiseerd wordt in de Centra Bijzondere Tandheelkunde (CBT) waar het multidisciplinaire werken centraal staat met de vele disciplines (MKA-chirurg, tandarts, fysiotherapeut, mondhygiënist en logopedist). Michel Steenks benadrukte dat elkaars vakgebied kennen zeer belangrijk is maar ook het gezegde: *“schoenmaker blijf bij je leest”*. *Het belang van de discipline fysiotherapie zowel in de diagnostiek als therapie werd in deze presentatie duidelijk onderstreept.*

PRAKTIJK-INTERMEZZO'S

Huub Vossen, PT,MMT, fysio/manueel therapeut

De overeenkomsten en verschillen in de behandeling van Dr. Mezger en de Macedonische therapie.

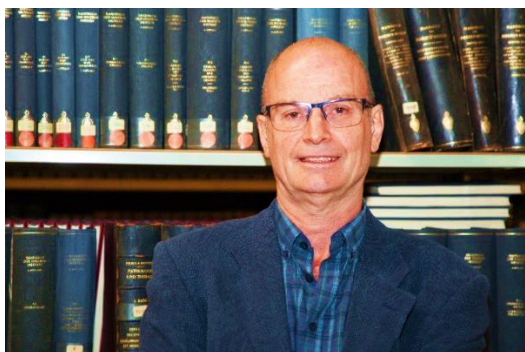

Huub Vossen

Huub Vossen gaf een uiteenzetting over de rol van Dr. Johan Mezger, bekend geworden door zijn fricties en het Hamersysteem, en vergeleek die met de huidige Macedonische therapie. Deze laatste therapie kwam sterk in de belangstelling in 2004, doordat er steeds meer verhalen vanuit Macedonië

overwaaiden over succesvolle behandelingen van CRPS-1. Deze aandoening, welke tot voor 15 jaar geleden, volstrekt onbehandelbaar werd geacht, bleek namelijk toch behandelbaar door de gunstige resultaten van Mevr. Shinka uit Macedonië. Zij behandelde op een onconventionele wijze patiënten, die ernstig leden aan CRPS-1, met fricties en mobilisaties ooit door Mezger geïntroduceerd in Nederland 100 jaar geleden. Dit was volstrekt tegen de CRPS-1-richtlijn (2004). Echter de gunstige resultaten dwongen tot nadenken over de onbehandelbare aandoening CRPS en uiteindelijk werd deze (100 jaar oude) behandelvorm (nu genaamd de Pain Exposure Therapie) opgenomen in de nieuwste richtlijn. L`histoire se répète. Aan de hand van enkele praktijkvoorbeelden van patiënten (video) werden de resultaten van deze behandelmethodes getoond.

Ronald Valk, PT, geriatriefysiotherapeut
Fysiotherapeutische apparatuur voor de behandeling van longproblematiek in de collectie van de SGF.

Ronald Valk

Ronald Valk gaf een presentatie over apparatuur die door de tijd heen gebruikt werd in de fysiotherapie praktijk bij patiënten met longproblemen. Een mooi voorbeeld was de 'kroepketel'. Dit was een instrument om te vernevelen bij kroep (Difterie).

Kroepketel (collectie SGF)

Een antiek instrument om te zien maar er zijn nog steeds vernevelaars voor verschillende ademhalingsaandoeningen in gebruik al zien ze er anders uit. Ook hier zien we in de tijdslijn dat er eigenlijk niet zo veel veranderd is. Een ander mooi voorbeeld was de bekende Vibrax (trilapparaat) die plotseling verdween uit het gereedschapskist op Urk en op Urk in het SGF archief nog terug te vinden is. De Vibrax is nog steeds te koop en wordt in de wellness branche nog volop gebruikt merkte Ronald op. Ook hier zie je een tendens hoe veranderingen en opvattingen over de werkwijze van een apparaat ons vervreemd heeft van apparatuur (in dit geval in de longrevalidatie) maar dat de apparatuur nog steeds kan worden aangeschaft.

Rondleiding.

In de pauze en na het symposium was er ruimte om het erfgoed van andere medische disciplines te bezoeken. Inmiddels heeft zowel de fysiotherapie, recentelijk heringericht een museale uitstraling gekregen evenals de medisch afdelingen, farmacie en verpleegkunde. Er is zelfs een stilteruimte waar men in alle rust eens in de archieven kan duiken.

Anton de Wijer en Mart van Lieburg

Door inspanningen en promotie van Prof. dr. Mart van Lieburg, hoogleraar medische geschiedenis, krijgt het Medisch Trefpunt van de Nederlands Geschiedenis een steeds grotere landelijke betekenis. Het is de moeite waard om eens een bezoek te brengen (zie website SGF).

Congresruimte en erfgoed van het Trefpunt Medische Geschiedenis op Urk.

Hernieuwde inrichting SGF, Urk

Bestuur Stichting geschiedenis Fysiotherapie (SGF)

Rob Karstens, Wim Schoemans (beneden), Marlene Lutgert, Gerda Bangma, Ronald Valk (beneden) en Anton de Wijer

Voor info over de **Stichting Geschiedenis Fysiotherapie** of het bekijken van de [presentaties en/of voordrachten/video's](#) van de Urkdag verwijzen we u naar de [website van de SGF](#).

Voor aankondiging jaarlijks studiedag Urk

Datum: Vrijdag 25 september 2020

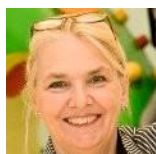
Thema: Toekomst Fysiotherapie..... vooruitblikken met een historische bril !

Sprekers:

Prof. Dr. Rob de Bie.

Waarom we weleens de spijker mis slaan (een terug- en vooruitblik op Fysiotherapie Wetenschap).

Em. Prof. Dr. Ria Nijhuis van der Sanden.

De rol die geschiedenis kan hebben in het PhD project: zonder verleden geen toekomst!

Drs. Laetitia Dekker-Bakker.

Hoofdrol voor Nederland en de NVFS in opmerkelijke historie van wereldwijde erkenning en positionering Sportfysiotherapie.

Lokatie: Het Trefpunt voor de Medische Geschiedenis in Nederland (TMGN) aan het Foksdiep 4 en 8, 8321 MK Urk.

Bronnen artikel

1. Stichting Geschiedenis Fysiotherapie (SGF).
2. Wim Schoemans, MSc, MA. Fysiotherapeut, filosoof. SGF, 2019.
3. Kwakkel G, van Peppen R, Wagenaar RC, Wood Dauphinee S, Richards C, Ashburn A, Miller K, Lincoln N, Partridge C, Wellwood I, Langhorne P. Effects of augmented exercise therapy time after stroke: a meta-analysis. Stroke. 2004 Nov;35(11):2529-39.
4. Kwakkel G, Wagenaar RC, Koelman TW, Lankhorst GJ, Koetsier JC. Effects of intensity of rehabilitation after stroke. A research synthesis. Stroke. 1997 Aug;28(8):1550-6. PubMed PMID: 9259747.
5. M.Steenks. Department of Oral-Maxillofacial Surgery Prosthodontics and Special Dental Care Faculty of Medicine, University Medical Center. 2019 Utrecht, The Netherlands.

6. Derksen A.A.D. Inleiding tot bouw en functie van het kauwstelsel. 'De Jongste Telg' Oratie op 14 januari 1967.
7. TMD, Temporomandibular disorders. Guidelines for Assessment, Diagnosis, and Management. De Leeuw R (ed.) AAOP, 2008.
8. Frölke JP, van Dongen RT, van de Meent H. Complex regional pain syndrome type 1: negating the myth. Ned Tijdschr Geneeskd. 2015;159:A8370. Dutch.
9. Barnhoorn KJ, Staal JB, van Dongen RT, Frölke JP, Klomp FP, van de Meent H, Samwel H, Nijhuis-van der Sanden MW. Pain exposure physical therapy (PEPT) compared to conventional treatment in complex regional pain syndrome type 1: a randomised controlled trial. PLoS One. 2015 Apr 28;10(4):e0123008. doi: 10.1371/journal.pone.0123008. eCollection 2014.
10. Ek JW, Gijn JC van. Een wonderbaarlijke genezing. Macedonische therapie succesvol bij posttraumatische dystrofie. Medisch Contact 2004; 59 (11): 401-3
11. J.M. Ruijgrok en J.R. de Jong. Macedonië in de polder. Medisch Contact. 2015.

